

Contra el model propietarista i la desigualtat social, la lluita de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca

Maira Costa Casas

Membre de PAH Osona

L'esclat de la bombolla immobiliària a partir de 2007-2008 va posar al descobert les fragilitats de l'Estat del Benestar i la perversitat del sistema capitalista neoliberal orquestrador d'aquesta estafa financera i immobiliària que l'"statu quo" anomena crisi. Els resultats són coneguts: la pèrdua dels drets fonamentals i l'increment de la desigualtat entre uns pocs que acumulen propietats i uns molts que en són desposseïts.

Els efectes d'aquesta estafa en relació al dret a un habitatge digne han evidenciat com s'han posat per davant de tot i protegit els beneficis dels grans propietaris per sobre de la funció social de l'habitatge i dels drets bàsics de les persones. La pèrdua de feina i de l'habitatge sotmet les persones i les famílies a una espiral de degradació que acaba en l'exclusió social, de la qual és impossible sortir quan s'arrossega un deute inassumible derivat de la pèrdua de la llar. Cal recordar que una vegada subhastat l'habitatge, el banc continua reclamant el pagament del deute no cobert amb el 70% del valor de l'immoble.

En el procés d'impagament de la hipoteca, les entitats bancàries exerceixen una persecució humiliant sobre les persones. La insuficiència d'ingressos no permet fer front a les necessitats bàsiques com l'alimentació i els subministraments d'aigua, llum, calefacció... La sensació de desemparament, aïllament i solitud bloqueja les persones i provoca importants problemes de salut física i mental.

Aquest no és un problema individual a causa d'haver estirat més el braç que la màniga com se'ns ha volgut fer creure. És un desastre col·lectiu, com ho

evidencien 496.049¹ desnonaments a Espanya entre 2008 i 2014. Tan sols l'any 2014 a l'estat n'hi ha hagut 68.091, més de la meitat dels quals per impagaments del lloguer i més d'un 40% per impagament d'hipoteca.

Catalunya encapçala el rànquing amb el 22,9%² dels desnonaments a l'estat espanyol el 2014. Signifiquen la vergonyant xifra de 43 diaris, mentre a Catalunya hi ha un estoc de 448.356³ pisos buits. També s'ha fet evident un altre problema social, la pobresa energètica, amb 443 talls de subministraments diaris a Catalunya, segons l'Aliança contra la Pobresa Energètica. Com afrontar aquesta situació quan els governants se'n desenten?

La Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) emergeix el 2009 com a resposta social i col·lectiva amb l'objectiu de garantir el dret a l'habitatge. La resposta resideix en la presa de consciència col·lectiva, en l'acompanyament a les persones afectades per tal de vèncer l'aïllament, en l'apoderament de la ciutadania, en la recuperació de la dignitat, en l'organització i la mobilització, en la utilització de totes les eines democràtiques i jurídiques possibles per a la defensa dels drets humans, i en la desobediència civil pacífica davant de lleis injustes.

La PAH acompanya col·lectivament les persones afectades per execucions hipotecàries i desnonaments per tal que ningú quedi sense llar i acabar amb els deutes hipotecaris de per vida. Les diverses PAH ofereixen assessorament, negocien amb la banca per cancel·lar deutes il·legítims i garantir lloguers socials, acompanyen als jutjats i als serveis socials...

No obstant això, l'acció primordial de les PAH es dirigeix a la transformació social, a canviar les lleis injustes relacionades amb el sistema hipotecari i l'accés a l'habitatge. En aquest sentit, el 2012-2013 la Iniciativa legislativa popular (ILP) estatal per a la dació en pagament, el lloguer social i la paralització dels desnonaments va tenir un ampli suport social, amb gairebé un milió i mig de signatures recollides, i va situar el tema al centre del debat públic i als mitjans de comunicació, malgrat que el govern del PP no l'aprovés.

Lluny de rendir-nos, les PAH continuem denunciant i proposant. Per això a Catalunya, juntament amb l'Aliança contra la Pobresa Energètica i l'Observatori DESC, el desembre de 2014 vam iniciar una nova ILP de mesures urgents per fer

¹ Font: Consell General del Poder Judicial (CGPJ)

² Font: CGPJ

³ Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

front a l'emergència habitacional i la pobresa energètica. El govern autonòmic de Catalunya hi té competències.

La nostra proposta legislativa aporta mecanismes de segona oportunitat per a les persones sobreendeutades: paralització dels desnonaments, obligació de les entitats financeres d'oferir un lloguer a les famílies més vulnerables, lloguer social per a famílies en règim de lloguer en risc de desnonament, creació d'un parc públic de lloguer amb l'obligatòria reconversió temporal dels pisos buits propietat d'entitats financeres i grans propietaris, subministraments bàsics d'aigua, llum i gas garantits a les llars vulnerables.

Vam recollir prop de 145.000 signatures que vam presentar al maig de 2015 al Parlament de Catalunya. Ens vam fer presents amb escarnis silenciosos a la campanya electoral municipal per recordar al partit de govern que era urgent aprovar aquesta ILP. Un cop iniciat el tràmit de debat parlamentari, l'aprovació és a les mans dels diputats i diputades, mentre cada dia que passa sumem 43 desnonaments i 443 talls de subministrament. Defensarem que s'aprovi aquesta ILP sense cap modificació perquè sabem que avui *es pot*.